

Klimat- och näringslivsdepartementet;
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remittering av Kemikalieinspektionens framställan om ändring av regleringen avseende särskilt farliga kemiska produkter

Er beteckning KN2026/00510.

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västernorrland (länsstyrelsen) tillstyrker utredningens huvudförslag enligt alternativ 1 och vill lämna följande synpunkter.

Länsstyrelsen ser i likhet med Kemikalieinspektionen (KEMI) vikten av och behovet att skydda privatpersoner som generellt kan antas ha lägre kunskaps- och kompetensnivå jämfört med den kompetens yrkesverksamma innehar. Tillståndsplikten för *privat hantering* bör därför finnas kvar.

Vad gäller förslaget enligt alternativ 2, att ersätta tillståndskravet med anmälningsplikt, delar länsstyrelsen KEMI; s uppfattning att regelförenkling uppnås, det krävs dock mer genomgripande ändringar för att verkligen uppnå syftet med förändringen. Länsstyrelsen ser därför inte alternativ 2 lämpligt att gå vidare med.

Länsstyrelsen bedömer förslaget enligt alternativ 3 med tillståndsplikt enbart vid överlåtelse till privatpersoner i linje med vad KEMI framför, tillståndsplikten medför inget extra skydd för privatpersoner. Länsstyrelsen stödjer därför inte alternativ 3

Förslaget med helt avskaffad tillståndsplikt enligt alternativ 4 ser länsstyrelsen som otillfredsställande ur kompetensperspektivet enligt tidigare resonemang.

Länsstyrelsen delar KEMI; s uppfattning att ett införande av undantag för de särskilt farliga kemiska produkter som även omfattas av lagstiftning för nikotinprodukter, i detta fall konkret e-cigarett och påfyllningsbehållare kan utmyнна i ett scenario där återförsäljare i högre grad väljer att tillhandahålla produkter med högre nikotinhalt. Ett sådant utfall

uppfattar länsstyrelsen som en försämring ur ett folkhälsoperspektiv. Både när det gäller avskaffad tillståndsplikt för särskilt farliga kemiska produkter generellt och införande av undantag för e-cigarett vill länsstyrelsen tydliggöra behovet att kommunernas miljötillsyn minst upprätthåller samma nivå av kontroll som uppnås i samband dagens tillståndsprövning. Det krävs att regelverket kompletteras med bestämmelser som säkerställer en god skyddsnivå för konsumenter som minst motsvarar befintligt skydd i dagens lagstiftning. Därtill behöver även övriga resurser i form av kunskap och verktyg finnas tillgängliga.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen lämnar sammanfattningsvis följande synpunkter.

6.1 Avskaffa tillståndskrav vid yrkesmässig överlåtelse

Vid all hantering av särskilt farliga kemiska produkter krävs att den som hanterar produkterna har tillräcklig kunskap och kompetens för att hantera produkterna utan risk för att skada på människors hälsa och miljön uppstår.

En rimlig utgångspunkt är att privatpersoners kunskaps- och kompetensnivå ställt i relation till professionella användare, tillverkare och distributörer med flera generellt ligger på en lägre nivå jämfört med motsvarande resurser hos yrkesmässiga användare. Privatpersoner kan därmed påstås vara mer oskyddade.

Mot bakgrund av ovan stödjer länsstyrelsen precis som KEMI förslaget enligt alternativ 1, med avskaffad tillståndsplikt oavsett om överlåtelsen sker till andra företag, yrkesmässiga användare eller till privatpersoner. Alternativ 1 innebär även fortsättningsvis krav på tillstånd från länsstyrelsen för *privatpersoner* att hantera särskilt farliga kemiska produkter.

Föreslagen förändring enligt alternativ 2, att ersätta tillståndskravet med anmälningsplikt ser länsstyrelsen i likhet med KEMI att regelförenkling uppnås. Det krävs dock mer genomgripande ändringar för att verkligen uppnå syftet med förändringen.

Länsstyrelsen bedömer förslaget enligt alternativ 3 med tillståndsplikt enbart vid överlåtelse till privatpersoner i linje med

vad KEMI framför, tillståndsplikten medför inget extra skydd för privatpersoner. Länsstyrelsen stödjer därför inte alternativ 3.

Enligt samma resonemang som anføres ovan ser länsstyrelsen det otillfredsställande att avskaffa tillståndsplikten helt och hållet, enligt alternativ 4.

6.3 Införa undantag för e-vätskor, tobaksfritt snus och liknande produkter

Länsstyrelsen konstaterar en viktig skillnad mellan särskilt farliga kemiska produkter generellt och nikotinprodukter (e-cigarettvätskor); nikotinprodukterna är avsedda att konsumeras av människor.

Länsstyrelsen ser i likhet med KEMI vikten av och behovet att skydda privatpersoner, som generellt kan antas vara mer oskyddade jämfört med yrkesmässiga användare. Länsstyrelsen delar därför KEMI:s uppfattning att undantaget innebär ett sannolikt scenario där återförsäljare i högre grad väljer att tillhandahålla produkter med högre nikotinhalt. Detta är inte önskvärt sett ur ett folkhälsoperspektiv och rimmar inte med *produktvalsprincipen* i miljöbalkens hänsynsregler att såväl verksamhetsutövare som privatpersoner ska undvika att sälja eller använda kemiska produkter som kan vara skadliga för människors hälsa och miljön om de kan ersättas med mindre farliga alternativ.

Den föreslagna ändringen att undanta nikotinprodukter från tillståndskravet innebär att dessa särskilt farliga kemiska produkter i praktiken inte kontrolleras med avseende på hantering, risker, avfall, med mera.

Lagen om tobak och liknande produkter (LTLP) är utformad för att hantera bland annat, tillgänglighet och marknadsföring, ålderskontroll av nikotinprodukter för konsumtion. Där saknas således ansvar för kontroll av särskilt farliga kemiska produkter avseende säker hantering, riskbedömning samt skyddsåtgärder för produkter med hög akut toxicitet. Regelförenkling är ett legitimt och viktigt mål. Den får dock inte genomföras på ett sätt som innebär att hanteringen av aktuella kemiska produkter sker utan tillräckliga skyddsåtgärder.

Länsstyrelsen har fått kännedom om fall där återförsäljare tolkat ett beviljat tillstånd från länsstyrelsen som ett försäljningstillstånd, utan att uppfylla kraven om anmälningsplikt enligt LTLP. Ett införande av undantag skulle kunna motverka ett sådant missförstånd.

Länsstyrelsen kan inte uttala sig i vilken utsträckning miljötillsyn i kommunerna bedrivs. Vid ett eventuellt införande av undantag vill länsstyrelsen tydliggöra behovet att kommunernas miljötillsyn över aktuella produkter upprätthåller samma nivå av kontroll och granskning som i dagsläget uppnås vid tillståndsprövningen. Det krävs att regelverket kompletteras med bestämmelser som säkerställer en god skyddsnivå för konsumenter som minst motsvarar befintligt skydd i dagens kemikalielagstiftning. Därtill behöver även kunskap och verktyg finnas tillgängliga.

De som medverkat i yttrandet

Yttrandet har godkänts av länsråd Daniel Gustafsson, med miljöhandläggare Anna-Karin Rosberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har även utvecklare folkhälsa Catrin Hall deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

kn.cks.remisser@regeringskansliet.se